

PISANA PRIPREMA
ZA IZVEDBU PEDAGOŠKE RADIONICE

TEMA PEDAGOŠKE RADIONICE:

**LAŽNE VIJESTI (*FAKE NEWS*) – KAKO
KRITIČKI PRISTUPATI SADRŽAJIMA NA
INTERNETU**

Ana Marija Miškulin

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE PEDAGOŠKE RADIONICE

- 1. Naziv:** Lažne vijesti (*fake news*) – kako kritički pristupati sadržajima na internetu
- 2. Tema:** Lažne vijesti (*fake news*) i razvijanje kritičkog mišljenja prema internetskim sadržajima.
- 3. Ciljevi:** Definirati i objasniti osnovne pojmove (lažne vijesti, *WH*-pitanja, *lead*), ukazati na važnost prepoznavanja lažnih vijesti i demonstrirati njihov negativan utjecaj.
- 4. Potrebni materijali:** radni listići, računalo, mobitel, projektor
- 5. Dobna skupina:** 13 godina (7. razred OŠ)

6. Ishodi:

Kognitivno područje	Psihomotoričko područje	Afektivno područje
<ul style="list-style-type: none">- djeca će definirati pojam lažnih vijesti- djeca će opisati i objasniti <i>WH</i>-pitanja i <i>lead</i>	<ul style="list-style-type: none">- djeca će kroz glumu demonstrirati lažne vijesti	<ul style="list-style-type: none">- djeca će opisati osjećaje žrtava lažnih vijesti i osjetiti kako je to biti nenamjerni prenositelj lažnih vijesti

- 7. Ključni pojmovi:** lažne vijesti, *lead*, *WH*-pitanja
- 8. Oblici rada:** frontalni rad, grupni rad, individualni rad
- 9. Nastavne metode:** razgovor, metoda prepričavanja, igra uloga, praktični rad (*Canva*), usmeno izlaganje
- 10. Nastavna sredstva i pomagala:** računalo, mobitel, projektor, radni listić
- 11. Literatura i izvori:**

Brkić, M. i Kožić, V. (2017). Zbirka radionica „Pokreni promjenu“, Zagreb: Forum za slobodu odgoja.

Miliša, Z., Ćurko, B. (2010). Odgoj za kritičko mišljenje i medijska manipulacija. *MediAnali: međunarodni znanstveni časopis za pitanja medija, novinarstva, masovnog komuniciranja i odnosa s javnostima*, 4 (7), 57-72.

Nenadić, I., Vučković, M. (2021). *Dezinformacije. Edukativna brošura i vježbe za razumijevanje problema dezinformacija*. Zagreb: Agencija za elektroničke medije i UNICEF.

ARTIKULACIJA PEDAGOŠKE RADIONICE:

1. UVODNI DIO

- Upoznati djecu s ciljevima i pravilima ove radionice.
- Provesti aktivnost (ledolamac) „Oluja ideja na pojam *kritičko mišljenje*“ preko Mentimetra.
- Provesti prvu aktivnost *Mogu li vjerovati svemu što čujem?* čitanjem priče *Kradljivci stripova* i naknadnim prepričavanjem kako bi se ustanovilo da se ponekad u razgovoru neke informacije slučajno izostave, a neke i dodaju.

Trajanje: 20 minuta

2. SREDIŠNJI DIO

- Podijeliti radne listiće na kojima je navedeno od čega se sastoji vijest te objasniti što je *lead* i koja su *WH*-pitanja.
- Provesti drugu aktivnost *Od čega se sastoji vijest?* kroz obrnutu piramidu na primjeru djeci zanimljive i aktualne vijesti.
- Provesti treću aktivnost kroz rad u četiri skupine gdje dramska skupina odglumi vijest bez uporabe riječi i glasa, a ostale tri skupine predstavljaju redakcije koje tu vijest prenose.

Trajanje: 45 minuta

3. ZAVRŠNI DIO

- Provesti četvrtu aktivnost (refleksiju) tako da svatko ustane i kaže tri tvrdnje o sebi (jednu lažnu i dvije istinite). Djeca trebaju pogoditi koja je tvrdnja lažna.
- Provesti evaluaciju.

Trajanje: 15 minuta

TIJEK IZVOĐENJA PEDAGOŠKE RADIONICE:

Etapa nastavnoga sata	ARTIKULACIJA NASTAVNOGA SATA	nastavne metode i oblici rada	nastavna sredstva i pomagala	vrijeme (min)
	SADRŽAJ			
UVODNI DIO	<p>Djecu se upoznaje s ciljevima i pravilima radionice.</p> <p>Kao uvod u temu provodi se ledolamac „Oluja ideja na pojam <i>kritičko mišljenje</i>“ preko Mentimetra (primjer s mogućim odgovorima nalazi se u <i>Prilogu 1</i>). Nakon što djeca preko Mentimetra napišu svoje asocijacije na navedeni pojam, voditelj radionice s njima dolazi do zajedničke definicije pojma <i>kritičko mišljenje</i> i njegove važnosti. Budući da postoji mnoštvo definicija od kojih su mnoge složenije, kao primjer definicije kritičkog mišljenja može se uzeti ova: “kvalitetno promišljanje o određenim problemima i događajima, koje se temelji na kvalitetnim argumentima. Ono nikako nije kritika, koja je svrha sama sebi. Cilj kritičkog mišljenja nije isprazno i negativno kritiziranje, nego argumentirano i razborito mišljenje” (Miliša, Ćurko, 2010: 70). Predviđeno je trajanje ove aktivnosti 10 minuta.</p> <p>Nakon uvoda u temu voditelj radionice provodi prvu aktivnost <i>Mogu li vjerovati svemu što čujem?</i>. Voditelj radionice samo će jednoj osobi pročitati tekst (<i>Prilog 2</i>), dok će svi ostali izaći iz prostorije. Osoba kojoj je tekst pročitao pozvat će sljedeću osobu koja je bila vani i nije čula o čemu je riječ u tekstu. Po ulasku u prostoriju, prepričat će joj tekst, tj. priču koju je čula od voditelja radionice. Nakon toga ta će osoba ispričati sljedećoj osobi isti tekst, tj. priču. Prenosnje priče na ovaj način potrebno je provesti na desetak osoba. Na kraju će se usporediti priča koju je voditelj radionice pročitao na početku s</p>	<p>Nastavne metode: razgovor, čitanje, prepričavanje</p> <p>Oblici rada: frontalni, individualni rad</p>	računalo, mobitel, projektor	20 min

	<p>pričom koju je zadnja osoba u vježbi ispričala svima prisutnima. Cilj je vježbe uočiti kako se prenošenjem priče s osobe na osobu često nenamjerno izostave brojni detalji, a ponekad se određene informacije i krivo prenesu. Predviđeno je trajanje ove aktivnosti 10 minuta.</p>			
<p>SREDIŠNJI DIO</p>	<p>Prije druge aktivnosti naziva <i>Od čega se sastoji vijest?</i> voditelj radionice podijelit će djeci radne listiće izrađene u <i>Canvi</i> (Prilog 2) koji sadrže osnovne upute potrebne za pisanje neke vijesti. Taj će listić ujedno biti potreban u sljedećoj aktivnosti. Voditelj radionice djeci objašnjava što je <i>lead</i>, odnosno uvod, i na kojih to 5 <i>WH</i>-pitanja svaki <i>lead</i> mora dati odgovor. Na primjeru aktualne i djeci zanimljive teme vezane uz drugi dio zimskih praznika (Prilog 3), voditelj radionice objašnjava djeci obrnutu piramidu te prikazuje pojam <i>leada</i>. Predviđeno je trajanje ove aktivnosti 15 minuta.</p> <p>Nakon što se djecu u prethodnoj aktivnosti upoznao s konceptom i načinom pisanja vijesti, voditelj radionice provodi treću aktivnost <i>Ja novinar</i>. U ovoj aktivnosti djecu će se metodom prebrojavanja podijeliti u četiri skupine od kojih će jedna biti dramska, a ostale tri bit će novinarske skupine koje će predstavljati određenu redakciju različitih informativnih interesa (primjer: <i>Jutarnji list</i>, <i>Story</i>, <i>News Bar</i>).</p> <p>Dramsku skupinu čini troje djece u ulogama starice, pljačkaša i slučajnog prolaznika. Situacija koju moraju odglumiti je sljedeća:</p> <p><i>Starica se uputila u trgovinu, a u ruci nosi torbu u kojoj se nalazi novčanik. Na putu prema trgovini uoči je mladić i odluči joj ukrasti torbu. Zatrči se prema njoj i istrgne joj torbu iz ruke te počne trčati. Starica glasno doziva pomoć. Začuje to slučajni prolaznik te povija pljačkaša. Uspije ga sustići te ga obori na tlo i uzme staričinu torbu, a potom pozove policiju.</i></p>	<p>Nastavne metode: igra uloga, praktični rad (<i>Canva</i>), usmeno izlaganje, razgovor</p> <p>Oblici rada: frontalni, grupni rad</p>	<p>radni listić, računalo</p>	<p>45 min</p>

	<p>Djeca situaciju moraju odglumiti isključivo neverbalnim putem, odnosno bez uporabe riječi i glasa. Ostale skupine pažljivo promatraju njihovu glumu te je njihov zadatak nakon izvedbe napisati kratku vijest o događaju koji je odglumila dramska skupina. Prije samog pisanja, svakoj je redakciji dopušteno postaviti samo jedno pitanje na koje će im dramska skupina dati odgovor. Redakcije svoje novinske članke oblikuju u programu <i>Canva</i> (primjer u <i>Prilogu 4</i>), a zatim po redakcijama prezentiraju napisane vijesti. Dramska skupina na kraju ponovno izvodi predstavu uz korištenje riječi te na kraju slijedi kratka rasprava o razlikama u izvještavanju redakcija različitih informativnih interesa. Predviđeno je trajanje ove aktivnosti 20 minuta.</p>			
<p>ZAVRŠNI DIO</p>	<p>Voditelj prije evaluacije radionice provodi refleksiju. Ona se provodi tako da svako dijete ustane i izgovori tri tvrdnje o sebi (primjer: <i>Rođen/a sam u Njemačkoj. Znam svirati gitaru. Želim postati liječnik/ca.</i>) Dvije tvrdnje moraju biti istinite, a jedna lažna te ostala djeca moraju pogoditi koja tvrdnja nije istinita. Predviđeno je trajanje refleksije 10 minuta.</p> <p>Na samom kraju radionice provodi se evaluacija tako da se djeci podijele evaluacijski listići (<i>Prilog 5</i>). Evaluacijski listić izrađen je u <i>Canvi</i> u obliku kratkog novinskog članka koji djeca moraju nadopuniti. Predviđeno je trajanje evaluacije 5 minuta.</p>	<p>Nastavne metode: razgovor, pisanje</p> <p>Oblici rada: individualni rad</p>	<p>evaluacijski listići</p>	<p>15 min</p>

PRILOZI:

Prilog 1: primjer mogućih odgovora na Mentimetru

Prilog 2: Odlomak iz kratke priče *Kradljivci stripova* Zorana Odžića

Tog sparnog petka, točno u 18 sati, knjižničar Darko J. odlučio je nazvati zaboravnu Snježanu M. jer kasni s vraćanjem stripa „Batman: Strašan vic”. Radi se o remek-djelu u kojem scenarist Alan Moore opisuje koje su životne okolnosti navele posve običnog građanina da postane Joker, Batmanov najveći neprijatelj, pa je prava šteta da ga drugi čitatelji nemaju priliku pročitati. Upravo u tom trenutku, kad je Darko birao telefonski broj, u knjižnicu ulazi dželat. S obzirom na to da se u Koprivnici održavao renesansni festival, kostim dželata nije mu bio čudan, no pištolj koji je vidio u njegovoj desnoj ruci nije se uklapao u srednjevjekovno razdoblje. Kad je pridošlica progovorio sintetičnim glasom Dartha Vadera, Darko je prasnuo u smijeh. Iako to što je čuo zapravo nije bilo nimalo smiješno, naprotiv, radilo se o prvoj oružanoj pljački knjižnice „Fran Galović”. Njegov smijeh imao je dramatičan učinak. Razljutio je lažnog dželata koji je zamahnuo pištoljem i udario ga u glavu. Darko je osjetio kako mu se pogled magli. Izgubio je svijest i pao sa stolice. Kad je povratio svijest, pored njega su stajali knjižničar Petar L. koji mu je pružio čašu vode i pretio policajac s otvorenim rokovnikom.

– Čega se zadnje sjećate? – upitao je policajac koji se nije predstavio, samo je pokazao značku.

Nakon što je popio vodu, Darko odgovori:

– Pa, dželata koji je rekao kako se radi o pljački.

Koristio je izmjenjivač glasa pa sam se nasmijao.

Zvučao je kao Darth Vader. Vjerojatno netko tko često dolazi u knjižnicu pa bih ga mogao prepoznati po glasu. Valjda ga je obuzela panika kad sam se nasmijao, pa me udario pištoljem. Nego, što je ukradeno?

– Ukradeno je nekoliko stotina stripova... – odgovori policajac.

– Stripova? Kako je znao da u knjižnici nema nikoga osim mene?

– Možda je imao pomoć iznutra...

– Pa... Zvezdana T. voli stripove, znam da joj je svih godina njene mladosti Veliki Blek bio suputnik, ali taj dan je radila ujutro pa nije mogla znati kakva je posjećenost knjižnice.

Policajac je s izrazom dosade na licu zapisivao podatke u plavi rokovnik, a onda reče:

– Možda je dželat djelovao sam. Pretpostavio je da su

svi na renesansnom festivalu.

– Morao je biti još netko, stripova je bilo zaista mnogo. Strip-albumi su prilično teški.

– Možda se sjećate tko je bio u knjižnici prije lažnog dželata?

– Tko? Pa... bila je Una Č.

– Mislite ona vegetarijanka što se bavi paranormalnim?

– Hipnoza je znanost, nema veze s paranormalnim, ali da, ona. Dugo je poznajem, nema šanse da je povezana s krađom.

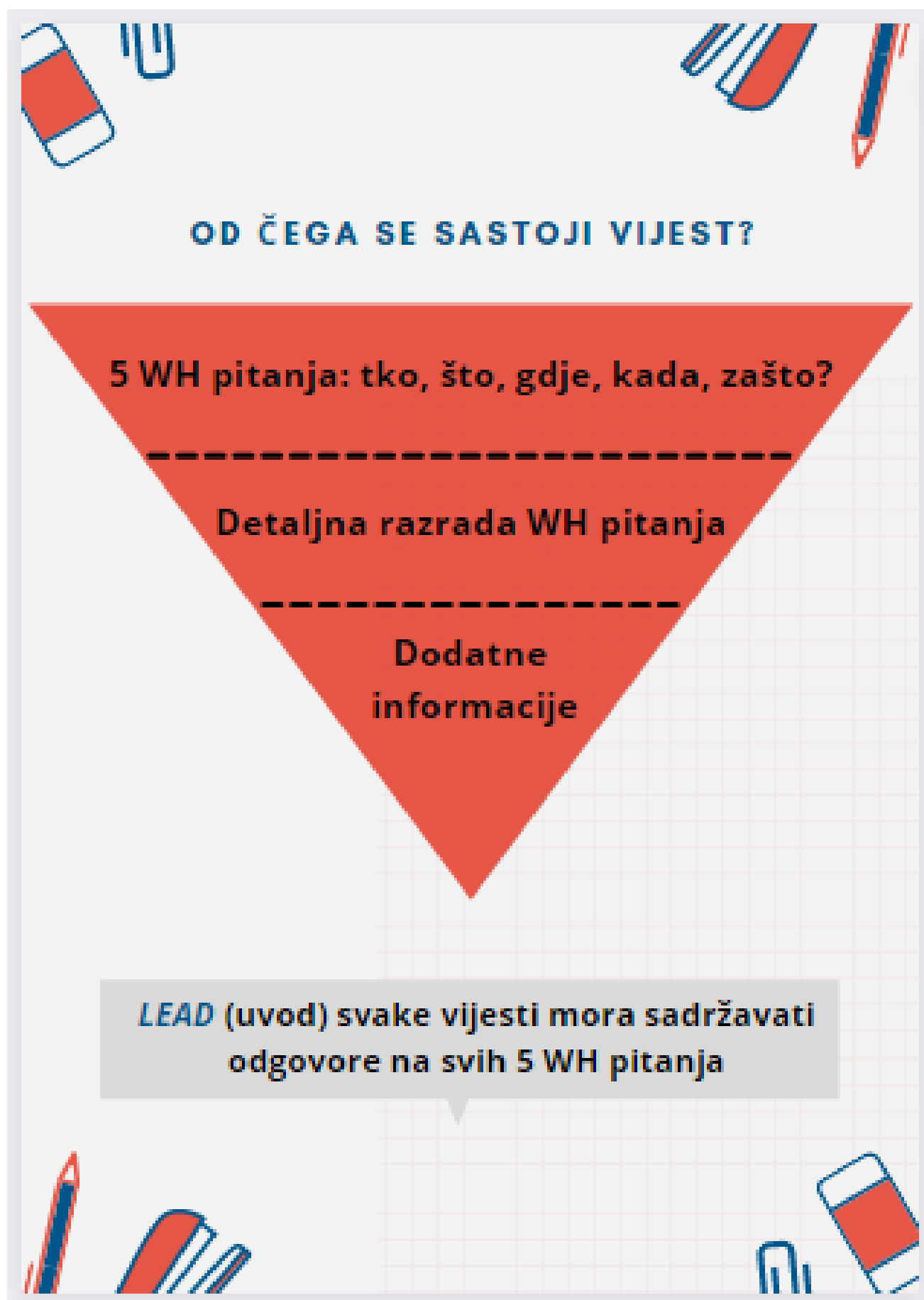
– Čita li stripove?

– Rijetko... Samo da pogledam... Da, pročitala je nekoliko nastavka „Sage”, „Čudovište iz močvare”, „Čuvare”...

– Žene ne zanimaju stripovi, nego odjeća i kozmetika.

U redu, pođite u bolnicu da vam snime glavu, možda ste doživjeli potres mozga, a ja ću porazgovarati s vašim kolegom.

Prilog 3: listić izrađen u Canvi na kojem se nalaze osnovne upute za pisanje vijesti

Bliži se drugi dio zimskih praznika, za učenike u Zagrebu organiziran niz zanimljivih aktivnosti

5. veljače 2022. [Event](#)

Matej Fuček

A- A+

Popularni program Odmorko u organizaciji Školskog sportskog saveza Grada Zagreba počinje od 21. veljače i učenicima pruža pregršt mogućnosti u bavljenju sportskim aktivnostima. Slobodno klizanje, slobodno plivanje, taekwondo, squash i streljaštvo samo su dio raznovrsne ponude dostupne učenicima tijekom drugog dijela zimskih praznika.

TKO? – Školski sportski savez Grada Zagreba

ŠTO? – Organizira popularni program *Odmorko*

GDJE? – U Zagrebu

KADA? – Od 21. veljače

ZAŠTO? – Kako bi učenicima pružio više mogućnosti u bavljenju sportskim aktivnostima

¹ Vijest je preuzeta s portala srednja.hr. Zadnji posjet 7.2.2022. Dostupno na poveznici: <https://www.srednja.hr/educator/event/blizi-se-drugi-dio-zimskih-praznika-za-ucenike-u-zagrebu-organiziran-niz-zanimljivih-aktivnosti/>.

Veljača, 2022.

JUTARNJI LIST

VINKOVCI: Hrabri prolaznik na ulici oborio pljačkaša

DRAMA U CENTRU VINKOVACA

U centru grada Vinkovaca u subotu, 5. veljače, odvila se prava drama nakon što je pljačkaš starici pokušao ukrasti torbicu u kojoj se nalazio novčanik. Na sreću, u blizini se našao slučajni prolaznik koji ga je uspio spriječiti.

Nesvakidašnja situacija dogodila se ovaj vikend u naizgled mirnom gradiću Vinkovcima na istoku Slavonije. Starica M.P. (75) uputila se u obližnju trgovinu kada ju je napao mladić K.L. (24) te joj iz ruku oteo torbicu i otrčao u suprotnom smjeru. Srećom, hrabri je prolaznik I.P. (32) uočio lopova te je potrčao za njim i uspio ga sustići.

"Što da vam kažem? U tom trenutku nisam razmišljao o mogućoj opasnosti, bilo mi je žao uznemirene starice i odmah sam potrčao za pljačkašem. Oborio sam ga na tlo i pozvao policiju. Drago mi je što je na kraju sve prošlo dobro" - rekao je hrabri Vinkovčanin.

Podsjetimo, Vinkovci su prošle godine proglašeni jednim od pet najsigurnijih gradova za život u Hrvatskoj, stoga je ovaj događaj iznenadio mnoge.

1. VELJAČE 2022.

Dječji dom Sv. Ana Vinkovci

Provedena
radionica u sklopu
Dana sigurnijeg
interneta
u suradnji s
CNZD-om i CSI-om

Djeci se najviše svidjelo _____,
a najmanje _____.

Tijekom radionice osjećali su se _____

Naučili su _____

Radionicu su ocijenili ocjenom _____.

Promijenili bi _____

